

“Vsemogočni?”

Zdenko Vrdlovec

Na neki manjši okrogli o jeziku v filmu je nekdo opozoril na »bizarno koincidenco« (hvala, Ionesco), da se ideja o slovenski sinhronizaciji tujih filmov pojavlja prav v času, ko domača filmska produkcija stoji. Ah, to je pa res le golo naključje, so skeptika mirili njegovi filmski kolegi, ki očitno niti pomisliti niso hoteli na to, da bi slovensko sinhronizirani tuji filmi utegnili biti kakšen nadomestek za domače filme. »Domače« filme? Kaj pa je to? Mar v edinem filmu slovenskega avtorja, ki te dni igra v kinu, ne govorijo švedsko? Kaj pa, če slovenski filmi sploh nočejo več biti »domači« in bi raje bili »transnacionalni«, da bi jih potem lahko sinhronizirali v slovenščino? Ampak to so le hipotetična vprašanja ali megla, ki ovija neko praznino, imenovano slovenski film.

To »praznino« je seveda treba vzeti v čisto fizičnem smislu, in še temu ne ustreza popolnoma, saj prav te dni nekaj slovenskih filmov čaka na sejemske projekcije v Cannesu, med njimi trije, ki še niso imeli domače premiere, čeprav so enega, *L kot ljubezen* Janje Glogovac, že lani odpeljali na filmski sejem v Cannesu, druga dva, *Tea* Hanne Slak in *Estrelita* Metoda Pevca, pa sta doneska predlanske produkcije. Iz minulih let je sploh še nekaj filmov, ki bodo morda prišli tudi v kino, če bodo prestali postopek sanacije. Sanacija je drugo ime za dodatna sredstva, ta pa naj bi na primer samo v primeru filma *Ljubezen, traktor in rock'n'roll* režiserja Branka Djurića in producenta Janeza Jauha (Ata film) znašala 459.000

evrov (ali dobrih sto milijonov starih tolarjev). Na Filmskem skladu so glede tega zelo skeptični, še posebno, ker doslej niti niso videli kopije tega filma, kot zatrjuje v.d. direktorja sklada Stane Malčič.

Morda se je skoraj vse osebje Filmskega sklada začasno preselilo v Cannes (čeprav so govorice tudi drugačne, namreč, da posamezniki sklad zapuščajo), vsekakor pa je tako, da človeka, ko stopi v prostore te centrale slovenskega filma, prevzame spoštljiv občutek, da je prišel v muzej, o katerem še ni znano, kaj pravzaprav hrani.

Možne so seveda tudi druge hipoteze: da je spokojnost te ustanove prispodoba »blaženega miru«, ki vlada s slovenski filmski produkciji, ali pa je nemara odraz pričakovanja napovedane ukinitve Filmskega sklada (oziroma njegove vključitve v Filmski inštitut), čeprav se ta »Aufhebung« še vedno (če ne vse bolj) izgublja v labirintu t.i. medresorskega usklajevanja. In ta spokojnost je celo tako nalezljiva, da pomiri tudi obiskovalca, ki je zmotno mislil, da se je namesto v Filmskem skladu znašel v muzeju. Še posebno, če posluša Staneta Malčiča, ki ima odgovore na vsa vprašanja. Ali Filmski sklad ni na tem, da bo kršil 5. člen svojega zakona, ki govori o zagotavljanju kontinuirane filmske produkcije, saj doslej s producenti ni podpisal še nobene pogodbe o realizaciji kakšnega projekta? Če je še ni, jo pa še bo, je neomajen Stane Malčič in omeni tri projekte (*Osebna prtljaga* Janeza Lapajneteta in Triglav filma, *Prehod* Francija Slaka in produkcije Atalanta ter *Oliver* Vincija Anžlovarja in Studia Arkadena), ki se jim jeseni obeta takšna pogodba. Morda pa še kakšna, s čimer je v.d. direktorja nemara hotel namigniti, da je na Filmskem skladu »vse mogoče«, česar se, kot kaže, vse bolj zavedajo tudi domači filmarji, ki so raje »pametno tiho«, tudi tisti, ki so bili ob koncu lanskega leta »malo preglasni«. Seveda je vprašanje, ali podpisi takšnih pogodb s producenti v zadnji tretjini leta lahko pomenijo tudi uresničevanje letnega programa in proračuna ter »zagotavljanje kontinuirane filmske produkcije« (če ne, ima to lahko grde posledice), zato pa je videti manj nesporna vloga skladovske »vsemogočnosti«, ki se kaže že v tem, da lahko v.d. direktorja te ustanove odloča o tem, ali bo produkcija »kontinuirana« ali »diskontinuirana« (kadar je ne rešijo filmi, ki nastanejo mimo sklada in jih ta »posvoji«).

.....

Da je na Filmskem skladu »vse mogoče«, se zavedajo tudi domači filmarji, ki so raje »pametno tiho«, tudi tisti, ki so bili ob koncu lanskega leta »malo preglasni«.

.....